

**КРИМСЬКИЙ ІНСТИТУТ БІЗНЕСУ
САМАРСЬКИЙ ІНСТИТУТ БІЗНЕСУ ТА УПРАВЛІННЯ
КОНСАЛТИНГОВО-КОНФЛІКТОЛОГІЧНИЙ ЦЕНТР
ЦЕНТР РОЗВИТКУ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ІННОВАЦІЙ**

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ У ГЛОБАЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

**матеріали IV міжнародної
науково-практичної конференції
17-19 листопада 2010 р.**

Ялта

Стратегія розвитку України у глобальному середовищі / Матеріали IV міжнародної науково-практичної конференції 17-19 листопада 2010 р. — Сімферополь: ВіТроПринт, 2010. — 324 с.

ISBN 978-966-2364-07-1

Редакційна колегія:

1. Тарасов В.І. — ректор Кримського інституту бізнесу, кандидат філософських наук, доцент.
2. Трофимова В.В. — директор Центру розвитку освіти, науки та інновацій, кандидат економічних наук.
3. Задорожний А.Л. — ректор Самарського інституту бізнесу та управління, доктор економічних наук, професор, академік Міжнародної академії корпоративного управління.

Проаналізовані глобалізаційні детермінанти сучасних трансформацій національних економічних моделей. Визначені стратегічні пріоритети соціально-економічного розвитку України та особливості становлення національної економічної моделі України. Обгрунтовані напрями підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств. Досліджені соціальні та політичні трансформації українського суспільства, гуманітарні аспекти розвитку в умовах формування інформаційного суспільства. Особливу увагу приділено обговоренню ролі освіти та науки в умовах формування економіки, заснованої на знаннях.

Матеріали збірника призначені для широкого використання вченими, викладачами, аспірантами, студентами, державними службовцями.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, імен та інших відомостей несуть автори.

© Автори статей, текст

© ВіТроПринт

ЗМІСТ

Глобалізаційні детермінанти розвитку національних економік та сучасні трансформації національних економічних моделей

Белая Олександра Олександрівна

ЗАГРОЗА КРЕДИТНОЇ ЕКСПАНСІЇ ІНОЗЕМНИХ БАНКІВ ДЛЯ ФІНАНСОВОЇ
СТАБІЛЬНОСТІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ 14

Лавренко Жанна Валеріївна

ГЕНЕЗИС СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ ІНСТРУМЕНТІВ РЕГУЛЮВАННЯ
МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ 16

Мельник Ірина Андріївна

НАЦІОНАЛЬНИЙ МОДЕЛЬ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ЯК
ВІДОБРАЖЕННЯ СПЕЦИФІКИ МЕНЕДЖМЕНТУ КРАЇН СВІТУ 20

Орловська Вероніка Сергіївна

КРИТЕРІЇ РОЗВИТКУ МЕГАПОЛІСІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ 25

П'ятковська Оксана Романівна

MACROECONOMIC EFFECTS OF MIGRANTS' REMITTANCES:
CHALLENGES OF THEIR STATE MANAGEMENT IN THE ERA OF
GLOBALIZATION 27

Свердан Михайло Михайлович

ДЕРЖАВНІ ФІНАНСИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ 31

Солляк Маргарита Вадимівна

СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ РЫНКА ЗОЛОТА В УКРАИНЕ 35

Тараненко Ирина Всеволодовна

ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ ПРОЦЕССОВ ГЛОБАЛИЗАЦИИ И ИННОВАЦИОННОГО
РАЗВИТИЯ: СРАВНЕНИЕ ПОЗИЦИЙ СТРАН В МИРОВЫХ РЕЙТИНГАХ 39

Чмерук Галина Григорівна, Шейко Олена Петрівна

**ЕФЕКТИВНА КРОС-КУЛЬТУРНА ВЗАЄМОДІЯ В УПРАВЛІННІ В УМОВАХ
ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ**

42

**Стратегічні пріоритети соціально-економічного розвитку України та становлення
національної економічної моделі**

Алексеев Артём Сергеевич, Щербинина Анастасия Юрьевна

**АНАЛИЗ ПЕНСИОННОЙ РЕФОРМЫ В УКРАИНЕ: РОЛЬ И ВОЗМОЖНОСТИ
НЕГОСУДАРСТВЕННЫХ ПЕНСИОННЫХ ФОНДОВ**

47

Баранецька Ольга Вікторівна

**СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІСКАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ
У КОНТЕКСТІ СЛІДУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ІНТЕРЕСАМ УКРАЇНИ**

49

Белорусова Марья Александровна

**ОПТИМИЗАЦИОННЫЕ МОДЕЛИ ОБЕСПЕЧЕНИЯ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ
УКРАИНЫ**

53

Богдановська Єлизавета Олексіївна

**АКТИВІЗАЦІЯ ТРАНСФОРМАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЯК БАЗОВОГО
ФАКТОРУ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ У СВІТОВИЙ ПРОСТІР**

57

Братковский Мирон Леонидович

**ОБЕСПЕЧЕНИЕ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ – ОСНОВА
ЭФФЕКТИВНОЙ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОЛИТИКИ**

60

Глущенко Андрей Николаевич

**ПРОБЛЕМЫ ОБНОВЛЕНИЯ И ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ
ОСНОВНЫХ СРЕДСТВ В УКРАИНЕ**

63

Иванкова Дилара Рашитовна

ПРОБЛЕМЫ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ УКРАИНЫ

67

Калиниченко Зоя Дмитриевна

**СТРАТЕГИЧЕСКОЕ УПРАВЛЕНИЕ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛЬНЫХ
ТРАНСФОРМАЦИЙ**

71

Калустова Тамара Михайлівна, Осипова Ольга Вікторівна МИТНО-ТАРИФНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	74
Карлов О. А., Партола А.А. АКТУАЛЬНІСТЬ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ	76
Кетрарь Анна Андріївна ЗДІЙСНЕННЯ АВТОРСЬКИХ ПРАВ	79
Клюк Наталя Валеріївна НАПРЯМИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ	82
Коненко Віталіна Володимирівна, АНАЛІЗ СИСТЕМИ ЦІНОУТВОРЕННЯ НА ГАЗ В УКРАЇНІ	86
Кравцова Любова Вікторівна ВПЛИВ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА НА РЕГІОНАЛЬНИЙ РОЗВИТОК	90
Макаренко Віта Олександрівна, Скоробогатий Олександр Володимирович РОЗРОБКА ПІДХОДУ ДО МОДЕЛЮВАННЯ ВПЛИВУ ФІСКАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ НА ВВП УКРАЇНИ	94
Мартиженко Валентина Віталіївна ЗНАЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	98
Новоженюк Олена Петрівна БЮДЖЕТНА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ В КОНТЕКСТІ РЕФОРМУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЮ УКРАЇНИ З УРАХУВАННЯМ СВІТОВОГО ДОСВІДУ	101
Пілюховська Галина Вікторівна СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ СФЕРИ КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ	105
Саламкін Олександра Степанівна ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ АГРОПРОМИСЛОВОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	108

ЗНАЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

З огляду на глобалізаційні тенденції розвитку світової економіки на сучасному етапі все вагомішого значення набуває одна з головних функцій державного управління – забезпечення національної безпеки.

Прагнення до формування ефективної державної політики щодо забезпечення національної безпеки обумовило розробку та затвердження Стратегії національної безпеки України [1], в якій зазначено, що «подальший розвиток і захист найвагоміших здобутків України потребує чіткої визначеності держави у стратегічних пріоритетах і цілях, які мають відповідати викликам і загрозам ХХІ ст., її взаємодії з сучасними системами міжнародної і регіональної безпеки». В Стратегії визначено принципи, пріоритетні цілі, завдання та механізм забезпечення життєво важливих інтересів особи, суспільства і держави від зовнішніх і внутрішніх загроз; конкретизовано засади політики держави сфері національної безпеки, у тому числі щодо забезпечення прийнятого рівня безпеки.

Національну безпеку слід розглядати як надскладну багаторівневу систему, яка має свою структуру та складається з окремих складових, які знаходяться у тісному взаємному зв'язку. До основних складових можна віднести: економічну, політичну, соціальну, військову, екологічну, технологічну, енергетичну, інтелектуальну та інформаційну безпеку.

Економічна безпека по праву відводиться центральне місце в цій системі, оскільки належне забезпечення рівня національної конкурентоспроможності, воєнно-політичної стабільності, ефективної соціальної політики, розвитку науково-технічного прогресу, захисту інформації та забезпечення безпечного екологічного стану неможливе без міцної та ефективної економіки.

Тому можна стверджувати, що саме економічна безпека є основою для належного функціонування всіх складових національної безпеки та ефективного функціонування країни, є гарантом її державного суверенітету, незалежності та територіальної цілісності, особливо в умовах сучасної глобалізації світової економіки.

Починаючи з другої половини ХХ ст. тенденції до прискорення поглиблення процесами глобалізації світового господарства набули нового значення. Глобалізація почала зачіпати всі аспекти соціально-економічного життя практично усіх країн світу, та України в тому числі. Тому проблема забезпечення економічної безпеки держави набувала особливої актуальності. Оскільки українська економіка стає частиною єдиної

світової економіки, її стабільність та можливість на рівних конкурувати з іншими країнами на світовому ринку в значній мірі залежить від її відкритості зовнішньому світу, її здатності оперативно реагувати на зовнішні загрози.

Визначення та алгоритм розрахунку рівня економічної безпеки держави в Україні закріплено на законодавчому рівні у Методиці розрахунку рівня економічної безпеки України [2], в якій зазначається, що «економічна безпека – це такий стан національної економіки, який дає змогу зберігати стійкість до внутрішніх та зовнішніх загроз і здатний задовольнити потреби особи, сім'ї, суспільства та держави».

Вагомий внесок у дослідженні проблеми економічної безпеки зробили вітчизняні науковці: З. С. Варналій, В. М. Гець, Г. Ю. Дарнопих, М. М. Ермошенко, Я. А. Жаліло, В. І. Мунтіян, Г. А. Пастернак-Таранущенко та інші. Але незважаючи на значний обсяг робіток в цій сфері більшість авторів розглядають економічну безпеку держави, не звертаючи увагу на вплив глобалізаційних процесів світової економіки.

На сучасному етапі формується низка поглядів на поняття «економічна безпека». Наприклад, Г. Ю. Дарнопих, який трактує економічну безпеку держави як стан національної економіки, що забезпечує здійснення економічного суверенітету, економічного росту, підвищення добробуту в умовах міжнародної економічної взаємозалежності [3]. Академік В. І. Мунтіян визначає, що економічна безпека – це загальнонаціональний комплекс заходів, спрямованих на постійний і стабільний розвиток економіки держави, що включає механізм протидії внутрішнім та зовнішнім загрозам [4, с. 10]. Згідно з Г. А. Пастернак-Таранущенко «економічна безпека – це стан держави, за яким вона забезпечена можливістю створення і розвитку умов для плідного життя її населення, перспективного розвитку її економіки в майбутньому та в зростанні добробуту її мешканців».[5, с.29]

На нашу думку неможливо розкрити суть економічної безпеки як категорії економічної науки в абстрактному вигляді, оскільки необхідно вказати конкретно на об'єкт, по відношенню до якого розглядається проблема забезпечення економічної безпеки. В Законі України «Про основи національної безпеки України» зазначено, що об'єктами національної безпеки є людина і громадянин, суспільство та держава. Економічна безпека є складовою національної безпеки, тому проблема її забезпечення повинна розглядатись по відношенню до об'єктів національної безпеки. Такий підхід обумовлено тим, що особа, суспільство та держава займаючи різне положення в економічній системі, визначають потреби в різних економічних інтересах, а відповідно різних способів забезпечення економічної безпеки.

Узагальнюючи думку вчених можна сказати, що економічна безпека – це стан захищеності економіки країни від внутрішніх та зовнішніх загроз. В основному, розбіжність поглядів науковців спостерігається у визначенні суті та способів захисту економіки від цих загроз. Однак, слід зазначити, що без належного розвитку та постійного вдосконалення методів захисту, вони можуть втратити свою ефективність.

Крім того необхідно не тільки протидіяти реальним загрозам, а також постійно працювати над виявленням потенційних та знешкоджувати їх на стадіях формування.

Таким чином, на нашу думку, важливою умовою забезпечення економічної безпеки держави є не тільки наданість системи захисту, а й можливість постійного її відновлення та удосконалення під дією загроз внутрішнього та зовнішнього характеру, а також забезпечення попередження та знешкодження як реальних так і потенційних загроз та причин та умов, що сприяють їх появі.

Отже, визначення поняття економічної безпеки в системі національної безпеки в умовах глобалізації повинно спиратись на наступні положення:

економічна безпека є найважливішою складовою системи національної безпеки будь-якої країни, та пов'язана з іншими елементами системи тісним взаємозв'язком;

об'єктом захисту виступають економічні інтереси, тобто життєво необхідні потреби людини, суспільства та держави в економічній сфері;

забезпечення економічної безпеки не можливе без визначення рівня її захищеності від негативного зовнішнього та внутрішнього впливу;

загрози економічній безпеці можуть мати як внутрішні, так і зовнішні джерела, які собою характеризують внутрішні та зовнішні фактори економічної системи країни, причому, серед основних зовнішніх факторів все більшого значення набуває фактор глобалізації.

Таким чином слід відмітити, що враховуючи вплив глобалізаційних процесів, економічна безпека держави повинна включати в себе:

здатність економіки підтримувати геополітичне становище країни у світовому просторі, самостійно визначати її економічну політику та адаптуватись до нових умов розвитку, забезпечуючи суверенітет держави;

системну оцінку стану економіки з позиції захисту національних інтересів;

прагнення та готовність інститутів влади протидіяти загрозам соціально-економічного життя країни, шляхом підвищення ефективності та результативності управління.

Економічна безпека – це основна складова системи національної безпеки, яка пов'язана з іншими елементами нерозривним зв'язком та забезпечує їх функціонування та матеріальну основу та характеризується станом захищеності життєво необхідних потреб та інтересів людини, суспільства та держави в економічній сфері від зовнішніх та внутрішніх загроз.

Отже, необхідно зробити висновок, що економічна безпека країни в умовах глобалізації – це головний елемент системи національної безпеки, головним призначенням якого є захист національних економічних інтересів від загроз, які викликані фактором глобалізації.

Література

1. Стратегія національної безпеки України: Затверджено Указом Президента України від 12.02.2007 № 105/2007 // www.me.gov.ua
2. Про затвердження методики розрахунку рівня економічної безпеки України: Наказ Міністерства економіки України від 02.03.2007 № 60 // www.me.gov.ua
3. Дарных Г. Классификация факторов экономической безопасности государства // Бизнес-Информ. 1999. - №9-10. - с. 55-57
4. Мунтян В. І. Економічна безпека України: Монографія. - К: КВІЦ, 1999. - 464с.
5. Пастернак-Таранушенко Г. Економічна безпека держави. Статика процесу забезпечення. Підручник для державних службовців, науковців, студентів і аспірантів вищих навчальних закладів економічного профілю / За ред. професора Богдана Кравченка. - К.: «Кондор», 2002. - 302с.

Новоженюк Олена Петрівна
аспірантка Науково-дослідного
фінансового інституту
Академії фінансового управління
Міністерства фінансів України,
м. Чернівці
e-mail: alenkiyn@meta.ua

БЮДЖЕТНА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ В КОНТЕКСТІ РЕФОРМУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЮ УКРАЇНИ З УРАХУВАННЯМ СВІТОВОГО ДОСВІДУ

Враховуючи досвід європейських держав, для зменшення дисбалансів у соціально-економічному розвитку регіонів, бюджетна реформа має проходити одночасно з адміністративно-територіальною реформою.

Прийняття Бюджетного кодексу в Україні можна вважати початком бюджетної реформи. Одна з основних цілей бюджетної реформи в Україні – фінансова незалежність місцевого самоврядування, не була досягнута. За рахунок фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування надаються основні соціальні та адміністративні послуги. Конституцією України передбачено рівний рівень надання публічних послуг на всій території країни. Внаслідок нерівномірного соціально-економічного розвитку регіонів, виникає потреба у високому рівні централізації фінансових ресурсів. З метою забезпечення рівного надання публічних послуг населенню, фінансові ресурси концентруються в Державному бюджеті, а потім розподіляються в регіони. Діючий механізм перерозподілу фінансових ресурсів, між